УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

31.12.2018.

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ
„Методички приступ тумачењу Светог писма Новог завета у настави"
КАНДИДАТА мастера теологије Јована Лазаревића и
МЕНТОРА проф. др Зорице Витић

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

- **Датум и орган који је именовао Комисију**

Одлуком бр. 2985/1 од 2.11.2018. Наставно-научног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду образована је Комисија за оцену подобности докторанта **мастера Јована Лазаревића** и теме докторске дисертације под називом **Методички приступ тумачењу Светог писма Новог завета у настави.**

- Састав Комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назива факултета, установе у којој је члан Комисије запослен:

1. др Зона Мркаљ, редовни професор, српска књижевност, 22.06.2016, Филолошки факултет Универзитета у Београду, (председник Комисије);

2. др Оливера Радуловић, редовни професор, српска књижевност, 30.07.2014, Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду;

3. др Драгомир Сандо, ванредни професор, катихетско-пастирско богословље, 15.10.2014, Православни богословски факултет у Београду.

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Кандидат у својој биографији наводи следеће податке: Јован (Марко) Лазаревић рођен је је 23.01.1985. у Земуну. Након завршетка основне школе, уписао се у Богословију Св. Кирила и Методија у Призрену (привремено у Нишу). Студирао је на Православном богословском факултету Универзитета у Београду у периоду 2003–2008. године и дипломирао на катедри Историја Српске православне цркве са народном историјом (просечна оцена 8,00, дипломски рад *Смедеревски митрополит Павле и покушај обнове Пећке Патријаршије* 10). У школској 2008–2009. години похађао је наставу из савременог грчког језика на Филозофском факултету у Атини. У периоду 2009–2011. године студирао је на мастер студијама на Православном богословском факултету Универзитета у Београду. Мастер рад из предмета Свет Новог завета *Рим и први хришћани – хришћани у Риму од 50–70. године* оцењен је највишом оценом, док му је просечна оцена током студија била 9,00. Докторске студије на Православном богословском факултету Универзитета у Београду уписује 2011. године, а на Филолошком факултету Универзитета у Београду у октобру 2016. године, где је положио све предвиђене испите са просечном оценом 10,00.

Од података које кандидат наводи у својој радној биографији издвајамо да је у периоду од септембра 2010. до августа 2012. године, предавао Верску наставу у Спортској

гимназији и у Основној школи „Горња Варош“ у Земуну, а од септембра 2012. године професор је у Богословији Светог Саве у Београду, где предаје Свето писмо Новог завета. Од септембра 2014. године члан је Одбора за верску наставу Архиепископије београдско-карловачке, а у децембру исте године постао је главни и одговорни уредник часописа *Растко* (часопис професора и ученика Богословије Светог Саве у Београду). Од 2017. године уређује емисије *Веронаука у кући* и *Тајна празника* које се емитују на Телевизији Храм, а септембра 2018. године постао је заменик главног и одговорног уредника.

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

СТУДИЈЕ И ЧЛАНЦИ:

Научни и стручни радови

1. Христолошка титула О Κυριος у посланицама апостола Павла. У: *Српска теологија данас 2012*. (стр. 418 – 429). Београд: Православни Богословски Факултет (2013).
2. Свето Писмо Новог Завета у српскословенским споменицима XIII века – пример цитирања Светог Писма Новог Завета у делима Светога Саве. У: *Српска теологија данас 2013*. (стр. 151 – 163). Београд: Православни Богословски Факултет (2014)
3. Град Коринт у доба првих хришћанских мисионара. У: *Православни мисионар.* (стр. 17 – 19). Београд: Српска Патријаршија (септембар/октобар 2011. године)

Прикази књига:

• Шнидевинд, В. – *Како је Библија постала књига*. Крагујевац: Каленић, у: *Богословље*, број LXXI, 2012, стр. 123 – 125.

• Кубат, Р. – *Траговима писма – Стари Савез теологија и херменеутика.* Крагујевац: Каленић, у: *Богословље*, број LXXII, 2012, стр. 105 – 107.

Радови у штампи:

1. О новозаветним апокрифним текстовима у једном Цветном триоду. У: *Археографски прилози број 40 за 2018. годину*. Београд: Народна библиотека Србије.
2. Заиста вам кажем, ако се не обратите и не будете као деца, нећете ући у Царство небеско (Матеј 18, 3 – 4). У: *Српски језик, књижевност, уметност: зборник радова са XIII међународног научног скупа одржаног на Филолошко – уметничком факултету у Крагујевцу (26 – 27. октобра 2018. године).*

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидата, Комисија сматра да кандидат мастер Јован Лазаревић **испуњава све услове за израду докторске дисертације.**

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

За ментора је предложен/а **др Зорица Витић, ванредни професор** Филолошког факултета у Београду, Катедра за српску књижевност са јужнословенским књижевностима (ужа научна област: Српска књижевност; датум избора у звање: 14. 06. 2016. године).

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација.

1. *„Житије светог Антонија Великог“ према српским средњовековним рукописима*, Чигоја штампа, Београд 2015, 216 стр.
2. *„Житије светог Панкратија Тавроменијског“ у српској рукописној традицији. Студија и издање*, Филолошки факултет, Београд 2014, 419 стр.
3. *Демонска искушења у Теодосијевом „Житију св. Петра Коришког“*. У: *Стефан Првовенчани, Доментијан, Теодосије*, приредила Љиљана Јухас-Георгиевска, Антологијска едиција Десет векова српске књижевности, књига 2, Издавачки центар Матице српске, Нови Сад 2012, 417–425.
4. *Стари словенски превод „Житија светог Панкратија Тавроменијског“ као културно-историјски посредник*, Научни састанак слависта у Вукове дане 39/2, Београд 2010, стр. 25–32.
5. *Атонски узори Теодосијевих житија*, Српска славистика : колективна монографија. Том 2, Књижевност, култура, фолклор. Питања славистике, Радови српске делегације на XVI међународном конгресу слависта, Београд 2018, 67–75.
6. *Дечански и Грачанички препис „Житија светог Антонија“*. У: *Дечани у светлу археографских истраживања, Зборник радова*, уредник Татјана Суботин-Голубовић, Народна библиотека Србије, Београд 2012, 149–156.
7. *Текст „Житија светог Антонија“ према српским преписима*, Археографски прилози 31–32, Београд 2009–2010, стр. 269–343.
8. *О двема преписивачким грешкама у најстаријим српскословенским књижевним текстовима*, У: *Словенско средњовековно наслеђе* (Зборник посвећен Ђорђу Трифуновићу), Београд 2002, 109–115.
9. Ђорђе Трифуновић, Зорица Витић, *Житије краља Драгутина, у монаштву Теоктиста*, Зборник Матице српске за књижевност и језик, књ. XLVII, св. 1, Нови Сад 1999, 117–141.

Комисија сматра да др Зорица Витић, ванредни професор, испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације за област нова српска књижевност.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

ОЦЕНА **:**

1. формулације назива тезе (наслова)

Комисија закључује да је радни назив тезе „Методички приступ тумачењу Светог писма Новог завета у настави” прикладан и да добро репрезентује суштину предложене теме истраживања .

2. предмета (проблема) истраживања

Предмет истраживања докторске дисертације Јована Лазаревића јесте методички приступ тумачењу *Светог писма Новог завета* у настави, методички приступ у примени новозаветних места у настави српског језика, као и анализа новозаветних мотива и цитата у *Житију Светог Симеона* Светога Саве (репрезентативно дело житијног жанра које је уврштено у школски програм). Ваља истаћи да методички приступ *Житију* омогућава корелацију са другим предметима попут историје, географије и верске наставе.

Поред бављења древним тумачењима Светог писма (Антиохијска и Александријска школа, Кападокијски оци), кандитат ће у своја разматрања укључити и новија проучавања која подразумевају интердисциплинарни приступ изабраној грађи: књижевноисторијски, методички и библијско-херменеутички. Посебан део дисертације биће посвећен анализи текстова који садрже новозаветне мотиве, а предвиђени су наставним програмом. Естетске и етичке вредности које произлазе из таквог коришћења библијских места биће систематично повезиване са утврђеним наставним принципима.

У завршном делу дисертације кандидат ће представити сва досадашња проучавања библијских места у Савином *Житију Светог Симеона* , али и издвојити и протумачити нека досад непозната. То ће омогућити целовитост комплексне анализе житија, која подразумева низ додатних објашњења (историјских, теолошких, језичких). Од велике користи биће и табеларни преглед свих новозаветних места у *Житију Светог Симеона*.

Комисија закључује да је предложени предмет истраживања својом сложеношћу, актуелношћу и значајем у областима дисертације.

1. Библиографија прелиминарних истраживања

Кандидат је приложио библиографију од 176 библиографских јединица релевантних за истраживање које су разврстане у ИЗВОРЕ (55 библиографских јединица) и СЕКУНДАРНУ ЛИТЕРАТУРУ (121 библиографска јединица).

ИЗВОРИ

1. Аристотел. (1985). *Метафизика*, Загреб: Либер.

2. Аристотел. (1965). *Органон*, превод К. Атанасијевић, Београд: Култура.

3. Башић, М. (1924). *Старе српске биографије*. Београд: СКЗ.

4. *Библија – Свето писмо Старог и Новог Завета*. (2010). Издање: Свети архијерејски синод Српске православне цркве.

5. Богдановић, Д. (1986). *Свети Сава – Сабрани списи*, (едиција Стара српска књижевност у 24 књиге, књига 2) Београд: СКЗ.

6. Даничић, Ђ. (1865). *Живот светога Симеуна и светога Саве,* Београд.

7. Доментијан. (1988). *Живот светога Саве и Живот светога Симеона*, прир. Радмила Маринковић, Београд.

8. Доментијан. (2001). *Житије светога Саве*, предговор, превод дела и коментари Љ. Јухас-Георгиевска, издање на српскословенском Т. Јовановић, Београд: СКЗ (коло XCIII, књига 614-615).

9. Доментијан. (2003). *Живот светог Саве*, прир. Љиљана Јухас-Георгиевска, Београд: САНУ.

10. Мирковић, Л. (1935). *Старе српске биографије XV* и *XVII* века, Београд: СКЗ.

11. Мирковић, Л. (1938). *Доментијан – сабрана дела,* Београд: СКЗ.

12. Мирковић, Л. (1939). *Списи светога Саве и Стевана Првовенчаног*, Београд: СКЗ.

13. Мошин, В., Ћирковић, С. и Синдик, Д. (2011). *Зборник средњовековних ћириличних повеља и писама Србије, Босне и Дубровника, књига I, 1186 – 1321*, Београд: Историјски институт.

14. Новаковић, С. (1912). *Законски споменици српских држава средњег века,* Београд: Државна штампарија Краљевине Србије.

15. Платон. (2004). *Закони*, Београд: Дерета.

16. Првовенчани, С. (1938). *Житије Симеона Немање,* приредио Владимир Ћоровић, Београд: Српска краљевска академија.

17. Свети Сава. (1986). *Сабрани списи*, прир. Д. Богдановић, (едиција Стара српска књижевност у 24 књиге, књига 2) Београд: СКЗ.

18. Стефан Првовенчани. (1988). *Сабрани списи* (едиција Стара српска књижевност у 24 књиге, књига 3), прир. Љиљана Јухас-Георгиевска, Београд: СКЗ.

19. Стефан Првовенчани. (1999). *Сабрана дела*, предговор, превод и коментари Љ. Јухас – Георгиевска, издање на српскословенском Т. Јовановић, Београд: СКЗ (коло XCII, књига 608).

20. *Студенички типик – Цароставник Манастира Студенице.* (1992). Приредили: Вукосава Бргуљан и Јован Павић, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

21. Ћоровић, В. (1928). *Списи светога Саве*, Београд: Српска краљевска академија.

22. *Стари српски записи и натписи*. (1902 – 1926). Прикупио их и средио Љ. Стојановић, I – VI, Београд – Сремски Карловци.

23. *Стари српски хрисовуљи, акти, биографије, летописи, типици, поменици, записи и др*. (1890). Прибрао их Љ. Стојановић, Споменик СКА III.

24. Флавије, J. (1967). *Јудејски рат*, превео са латинског Душан Глумац, Београд.

25. Aurelii Augustine. (1865). *De doctrina christiana*, приредио: Jacques-Paul Migne, Patrologia Latina Vol. 34, Paris.

26. Basilii. (1857). *Hexameron*, приредио: Jacques-Paul Migne, Patrologia Greaca, Vol. 29, Paris.

27. Cezarejski E. (2004). *Crkvena povijest*, preveo Marijan Mandac, Split.

28. Cyrilli Alexandriae Archiepiscopi. (1864). *Commentarius in Jonam prophetam*, приредио: Jacques-Paul Migne, Patrologia Greaca Vol. 71, Paris.

29. Cyrilli. (1886). *Diodurus Tarsensis*, приредио: Jacques-Paul Migne, Patrologia Greaca, Vol. 33, Paris.

30. Cyril of Alexandria. (2008). *The Fathers of the Church, Commentary on the Twelve Prophet*, Vol. 2, Translated by Robert C. Hill, The Catholic University of America.

31. Diodore of Tarsus. (2005). *Commentary of Psalms*, Translated with Introduction and Notes by Robert C. Hill, Atlanta: Society of Biblical Literature.

32. Diodori Tarsensis. (1857). *Fragmenta ex Catenis*, приредио: Jacques-Paul Migne, Patrologia Greaca Vol. 33, Paris.

33. Joannis Cassiani. (1846). *Collationum XXIV Collectio In Tres Partes Divisa*, приредио: Jacques-Paul Migne, Patrologia Latina Vol. 49, Paris.

34. Joannes Chrystomus. (1862). *Homiliae XC in Matthaeum*, приредио: Jacques-Paul Migne, Patrologia Greaca Vol. 57, Paris.

35. John Chrysostom, *Homilies on the Gospel of Saint Matthew, XIV, 13*. Преузето са сајта: http://www.ccel.org/ccel/schaff/npnf110.iii.XLIX.html.

36. Miklosich, F. (1858). *Monumenta serbica spectantia historiam Serbiae, Bosnae, Ragusii*, Viena.

37. Nicephori. (1865). *Chronographia brevis, ab Adamo ad Michaelis et Theophili tempora*, приредио: Jacques-Paul Migne, Patrologia Graeca Vol. 100, Paris.

38. Origenis. (1862). *Commentaria in Evangelium secundum Matthaeum*, приредио: Jacques-Paul Migne, Patrologia Greaca Vol. 13, Paris.

39. Origen, *Commentary on the Gospel of Matthew, Book XI, part 3*. The Exposition of Details Continued. The sitting Down on the Grass. Преузето са сајта: http://christianbookshelf.org/origen/origens_commentary_on_the_gospel_of_matthew/3_the_exposition_o _details.htm.

40. Origen. *Contra Celsus*, Book IV, Chapter 43 – 44. Преузето са сајта: http://www.earlychristianwritings.com/text/origen164.html.

41. Origen. *De Principiis*, Book IV, Chapter 6. Преузето са сајта: http://www.earlychristianwritings.com/text/origen125.html.

42. Origen. (1857). *De Principiis, Liber Quartus*, приредио: Jacques-Paul Migne, Patrologia Greaca Vol. 11, Paris.

43. Origen. (1857). *Libres Contra Celsum, Liber quartus*, приредио: Jacques-Paul Migne, Patrologia Greaca Vol. 11, Paris.

44. Pamphili, E. (1857). *Historia ecclesiastica*, приредио: Jacques-Paul Migne, Patrologia Greaca Vol. 20, Paris.

45. Plato, *Laws*, section 907d. Преузето са сајта: http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus%3Aabo%3Atlg%2C0059%2C034%3A907d&redirect=true.

46. Šafárik, P. (1873). *[Památky] dřevního písemnictví Jihoslovanův*, Prague.

47. Theodoret of Cyrus. (2002). *Commentary on the Letters of St. Paul edition by* Robert Hull. Massachusetts: Holy Cross Orthodox Press.

48. Theodori Mopsuesteni. (1864). *Commentarius in XII prophetas minors, Commentarius in Jonam Prophetam*, приредио: Jacques-Paul Migne, Patroliga Greace Vol. 66, Paris.

49. Theodori Mopsuesteni episcope. (1864). *Exposito in Psalmos*, приредио: Jacques-Paul Migne, Patrologia Greaca Vol. 66, Paris.

50. Theodori of Mopsuestia. (2006). *Commentary on Psalms 1-81*, translated with an Introduction and Notes by Robert C. Hill, Society of Biblical Literature, Atlanta.

51. Theodore of Mopsuestia. (2010). *Commentary on the Minor Pauline Epistles,* translated by Rowan A. Greer, Atlanta: Society of Biblical Literature.

52. Theodori Mopsuesteni. (1864). *In acta Apostolorum Commentarii Fragmentum, Epistolam ad Galatas*, приредио: Jacques-Paul Migne, Patrologia Greaca Vol. 66, Paris.

53. Theophilus of Antioch. *To Autolycus*, Book II, Chapt. 22. Преузето са сајта: http://www.earlychristianwritings.com/text/theophilus-book2.html.

54. Quasten, J. *Patrology*, vol. III. Преузето са сајта: http://www.scribd.com/doc/98214627/Quasten-Johannes-Patrology-Vol-3-From-the-Council-of-Nicaea-to-the-Council-of-Chalcedon.

Quintilian. (1996). *Institutio oratoria*, English Translation by H. E. Butler, Cambridge: Harvard University Press.

СЕКУНДАРНА ЛИТЕРАТУРА

1. Алексеев, А. (2012). *Текстология Нового Завета и издание Нестле – Аланда*, Санкт – Петербург: Государственный университет, Филологический факультет – Кафедра библеистики.

2. Богдановић, Д. (1980). *Историја старе српске књижевности*, Београд: СКЗ.

3. Богдановић, Д. (1998). *Студије из српске средњовековне књижевности*, Београд: СКЗ.

4. Болотов, В. (2006). *Историја Цркве у периоду Васељенских сабора*, Краљево.

5. Велинова, В. (2004 – 2005), Житието на Стефан Неман от Стефан Првовенчани (фототипно издание на преписа от средата на XV век), *Археографски прилози,* број 26–27, 7–107, Београд: Народна библиотека Србије.

6. Вујошевић, Ж. (2003). Стари Завет у аренгама повеља Стефана Душана, *Стари Српски Архив* 2, 227–247, Београд.

7. Вујошевић, Ж. *Стари Завет у српским и бугарским средњовековним повељама* (необјављена магистарска теза).

8. Гардзанити, М. (2000). Церковнославянская агиография в византийском контексте. Священное Писание и литургия в литературной композиции Жития Параскевы, *Славяноведение 2, (42 – 51)*, Москва: Россиская Академия Наук, Институт славяноведения.

9. Гардзанити, М. (2007). Библейские цитаты в литературе Slavia Orthodoxa, *ТОДРЛ (Труды Отдела ДревнеРусской Литератури) 58, (28 – 40)*,Санкт – Петербург: Отдела древнерусской литературы – Институт русской литературы РАН.

10. Гардзанити, М. (2011). Роль и значение Священного писания в "Житии Мефодия", у: *Священное Писание как фактор языкового и культурного развития* 2011 (149 – 157), Санкт – Петербург: Государственный университет, Филологический факультет.

11. Георгиева – Гагова, Н. (1997). Свето писмо у житијима српских владара, *Књижевна историја 19, (39 – 50)*, Београд: Институт за књижевност и уметност.

12. Grant, R. M. (1965). *A Short History of the Interpretation of the Bible*, London

13. *Дела апостолских ученика – апостолски оци*. (2002). Врњачка Бања – Требиње.

14. Грковић, М. (1997). Свето Писмо и средњовековне српске повеље, у: *Српска књижевност и Свето писмо, Научни састанак слависта у Вукове дане 26/1, 1997, (33 – 40),* Београд: Филолошки факултет, Међународни славистички центар.

15. *Данилови настављачи. Данилов ученик, други настављачи Даниловог зборника,* (1989). Приредио: Гордон Мак Данијел, данашња језичка верзија Лазар Мирковић, Београд, Просвета, СКЗ, Стара српска књижевност у 24 књиге, књ. 7.

16. Деретић, Ј. *Историја српске књижевности*. Преузето са: http://www.ivantic.net/Ostale_knjiige/istorija/Jovan%20deretic-Istorija%20srpske%20knjizevnosti.pdf.

17. Драгутиновић, П. (2010). *Увод у Нови Завет*, Београд: Институт за теолошка истраживања.

18. Драгутиновић, П. *Има ли смисла трагати за првобитним смислом? Теолошки значај историјско – критичке методе*, стр. 2. Преузето са: http://glasovipisma.pbf.rs/phocadownload/tekstovi/prvobitni%20smisao.pdf .

19. Ердељан, М. (2000). *Општи увод у Свето писмо.* Београд – Србиње: Богословски факултет СПЦ и Академија Св. Василија Острошког.

20. Ягичь, В. (1882). *Образцы языка церковнославянскаго, по древнѣйшимь памятникамь глаголической и кирилловской письменности*, Санкт Петербург.

21. Јевтић, А. (2015). *Патрологија,* књига 1, Врњци: Интерклима графика.

22. Јелић, В. (1997). Библијски текст као Testimonium Veterum, у: *Српска књижевност и Свето писмо, Научни састанак слависта у Вукове дане 26/1, 1997, (313 – 319),* Београд: Филолошки факултет, Међународни славистички центар.

23. Јовановић, Г. (1997). Свето Писмо као мотив и библијска места у "Сказанију о писменех" Константина Философа, у: *Српска књижевност и Свето писмо, Научни састанак слависта у Вукове дане 26/1, 1997, (77 – 85),* Београд: Филолошки факултет, Међународни славистички центар.

24. Јовић, С. (2017). *Јеванђелски мотиви у народним епским песмама*, Нови Сад: Православна реч.

25. Јухас – Георгиевска, Љ. (1997). Библијске паралеле у функцији грађења јунака у Доментијановом "Животу Светог Саве", у: *Српска књижевност и Свето писмо, Научни састанак слависта у Вукове дане 26/1, 1997, (51 – 60),* Београд: Филолошки факултет, Међународни славистички центар.

26. Каменов, Е. (2012). *Методика наставе веронауке*, Београд: Православни богословски факултет.

27. Каравидопулос, Ј. (2009). *Увод у Нови Завет*, Београд – Шибеник: Истина.

28. Касијан, Ј. (2000). *Добротољубље II том, Преглед духовне борбе,* Манастир Хиландар

29. Касон, Л. (2004). *Библиотеке старог света*, Београд: Клио.

30. Кашанин, М. (1990). *Српска књижевност у средњем веку*, Београд: Просвета.

31. Кашић, Д. (1977). *Писане и сликане биографије Светога Саве* у: Веселиновић, Р., & Дурковић – Јакшић, Љ., & Кашић, Д. (уредници), *Свети Сава, Споменица поводом осамстогодишњице рођења 1175 – 1975*.

32. Коновалова, О. Ф. (1979). Конструктивное и стилистическое применение цитат в „Житии Стефана Пермского“, написаном Епифанием Премудрым, *Zeitschrift für Slawistik, Bd. 24, Heft 4, (500 – 509)*, Berlin, Akademie Verlag.

33. Кубат, Р. (2012). Алегореза – егзегетска метода античког света, у: *Српска теологија у двадесетом веку, истраживачки проблеми и резултати, књ. 11/2012*, Београд: Православни богословски факултет.

34. Кубат, Р. (2008). Траговима Отаца ка Светом писму, *Богословље* LXVIII, бр. 2, Београд: Православни богословски факултет.

35. Лихачов, Д. С. (1972). *Поетика старе руске књижевности*, Београд 1972.

36. Макманерс, Џ. (2004). *Оксфордска историја хришћанства*, књига 1, Београд: Клио.

37. Маринковић, Р. (2007). *Светородна господа српска,* Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије.

38. Маринковић, Р. (1997). Улога Светога писма у организовању српског средњовековног текста, у: *Српска књижевност и Свето писмо, Научни састанак слависта у Вукове дане 26/1, 1997, (5 – 12),* Београд: Филолошки факултет, Међународни славистички центар.

39. Маринковић, С. (1994). *Методика креативне наставе српског језика и књижевности*, Београд: Креативни центар.

40. Марјановић – Душанић, С. (1994). Мотив Лозе Јесејеве у доба Уроша I, *Зборник Филозофског факултета. Серија А: историјске науке, књ. XVIII, (119 – 126).*

41. Марјановић – Душанић, С. (1997). *Владарска идеологија Немањића*, Београд: Клио.

42. Маширевић, Љ. (2007). Култура интертекстуалности, *Зборник радова Факултета драмских уметности, 11 – 12/2007, (421 – 430).* Београд: Факултет драмских уметности, 423. Преузето са: http://www.komunikacija.org.rs/komunikacija/casopisi/zbornikfdu/11-12/24/download_ser_cyr.

43. Милин, Д. (2014). *Сабрани списи*, Београд: Институ за теолошка истраживања.

44. Миљковић, Б. (2008). *Житија Светог Саве као извори за историју средњевековне уметности*, Београд: Византолошки институт.

45. Мирковић. Л. (1939). *Списи Светога Саве и Стевана Првовенчаног*. Београд: Државна штампарија Краљевине Југославије.

46. Митић, М. (1997). Свето Писмо у "Житију краљице Јелене" од Архиепископа Данила II, у: *Српска књижевност и Свето писмо, Научни састанак слависта у Вукове дане 26/1, 1997, (61 – 70),* Београд: Филолошки факултет, Међународни славистички центар.

47. Мрђа, Н. (1997). *Општи и посебни увод Светог писма Новог завета*, Србиње.

48. Муждека, М. (2013). *Тумачење новозаветних одељака, књига 1 и 2*, Нови Сад: Беседа.

49. Наумов, А., (1983). Указатель начал библейских стихов выборочно употребляемых в церковнославянском богослужении, *Полата кьнигописьная 7, (57 – 76),* Kraków: Uniwersytetu Jagiellońskiego.

50. Наумов, А. (2009). *Старо и ново, Студије о књижевности православних Словена*, Ниш: Центар за црквене студије.

51. Николић, М. (2009). *Методика наставе српског језика и књижевности*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

52. *Осма казивања о Светој Гори*. (2013). Београд: Друштво пријатеља Свете Горе Атонске, Задужбина манастира Хиландара.

53. Пападопулос, С. (2012). *Од апостолских ученика до Никеје*, Београд: Институт за теолошка истраживања.

54. Пешикан, М., Јерковић, Ј. & Пижурица, М. (2017). *Правопис српскога језика* (3. издање). Нови Сад: Матица српска.

55. Подскалски, Г. (2010).*Средњовековна теолошка књижевност у Бугарској и Србији 865 – 1459. године).* Београд: Православни богословски факултет, Институт за теолошка истраживања.

56. Поповић, Р. (2004). *Православне помесне Цркве*, Београд: Православни богословски факултет.

57. Поповић, Т. (2007). *Речник књижевних термина,* Београд: Логос Арт.

58. Радић, Д. (2010). *Теодор Мопсуестијски као тумач Светог Писма*, у: Српска теологија данас 2009, Београд: Православни богословски факултет - Институт за теолошка испитивања.

59. Радовић, А. (2002). *Историја тумачења Старога Завјета*, Никшић: Јасен.

60. Радовић, А. (митрополит). (1993). *Основи православног васпитања,* Врњачка Бања: Братство Светог Симеона Мироточивог.

61. Радојичић, Ђ. (1962). *Развојни лук старе српске књижевности,* Нови Сад: Матица српска.

62. Радојчић, С. (2009). *Рана историја херменеутике*, Сомбор.

63. Радуловић, О. (2007). *Речи са чистих усана,* Београд: Друштво за српски језик и књижевност.

64. Радуловић, О. (2008). *Тумачења књижевног дела и методика наставе – први део*, Нови Сад: Orpheus.

65. Радуловић, О. (2009). *Тумачења књижевног дела и методика наставе – други део*, Нови Сад: Orpheus.

66. Радуловић, О. (2011). *Нове научне методологије у настави књижевности*, Нови Сад: Orpheus.

67. Ракић, Р. (2004). *Библијска енциклопедија*, књига 1 (А-Л), Фоча: Духовна Академија.

68. Рађеп, Ј. (1997). "Књига о Јову" и старе српске биографије, у: *Српска књижевност и Свето писмо, Научни састанак слависта у Вукове дане 26/1,* 1997, 13–24, Београд: Филолошки факултет, Међународни славистички центар.

69. *Сава Немањић – Свети Сава, Историја и предање*. (1979). Прир. В. Ј. Ђурић, Београд.

70. Сандо, Д. (2009). *Богослужење као основа образовања и васпитања у цркви*, Београд: Глобосино.

71. Сандо, Д. (2012). *Методика верске наставе*, Београд: Свети архијерејски синод Српске православне цркве.

72. Сидоров, А. И. (2008). *Древнохришћански аскетизам и настанак монаштва,* Шибеник.

73. Сизиков, А., В. (2011). Новозаветные цитаты в древнерусском переводе "Жития Андрея Юродивого, *у: Священное Писание как фактор языкового и культурного развития* 2011 (158 – 177), Санкт – Петербург: Государственный университет, Филологический факультет.

74. *Српска књижевност и Свето писмо*, Научни састанак слависта у Вукове дане 26/1, Београд: Филолошки факултет, Међународни славистички центар.

75. Станкова, Р. (2003). Библейски топосы в ранните службы за сръбски и български светци в ръкописи XIII века, *Palaeobulgarica/Старобългаристика 27(4) 2003 (62 – 84),* София: Кирило–Методиевски научен център към БАН.

76. Станојевић, С., & Глумац, Д. (1932). *Свето Писмо у нашим старим споменицима,* Београд: Српска краљевска академија.

77. Татакис, В. (1996). *Историја Византијске философије*, Врњачка Бања.

78. Таушев, А. (2006). *Православно тумачење Новог Завета*, Београд: Образ светачки.

79. Томасовић, М. (2006). *Библијска ерминевтика: карактеристике и димензије православне библијске ерминевтике*, Фоча.

80. Томин, С. (1997). Мотив ујелењења душе код Теодосија Хиландарца, у: *Српска књижевност и Свето писмо, Научни састанак слависта у Вукове дане 26/1, 1997, (41 – 50)* Београд: Филолошки факултет, Међународни славистички центар.

81. Тријић, В. (2016). *Нови Завет и хришћанско предање у српским средњовековним повељама*. Докторска дисертација. Београд: Филозофски факултет.

82. Турањанин, Б. (2015). *Интертекстуално раслојавање романа „Опсада цркве Св. Спаса“ – контекст „Библије“ и средњовјековне књижевности у настави*. Докторска дисертација, Нови Сад: Филозофски факултет. Преузето са: http://www.ff.uns.ac.rs/studije/doktorske/uvid_javnosti/BiljanaTuranjaninDoktorat.pdf.

83. Фидас, В. (2001). *Канонско право – богословска перспектива,* Београд: Богословски факултет Српске православне цркве.

84. Фундулис, Ј. (2004). *Литургика 1, Увод у свето богослужење.* Краљево: Интерклима-Графика.

85. Шене, Жан Клод & Флизен, Б. (2010). *Византија – историја и цивилизација,* Београд: Клио.

86. Шнеле, Удо. (2007). *Увод у новозаветну егзегезу,* Београд: Православни богословски факултет.

87. Шпадијер, И. (1997). Библијска мјеста у "Житију Светог Петра Коришког" Теодосија Хиландарца, у: *Српска књижевност и Свето писмо, Научни састанак слависта у Вукове дане 26/1, 1997, (251 – 256),* Београд: Филолошки факултет, Међународни славистички центар.

88. Шпадиер, И. (2011). Деспот Стефан Лазаревич и Священное Писание, у: *Священное Писание как фактор языкового и культурного развития 2011 (188 – 196),* Санкт – Петербург: Государственный университет, Филологический факультет.

89. Borak, H. (2005). *Redovnička pravila,* Zagreb: Kršćanska sadašnjost.

90. Corley, B. Lemke, S. Lovejoy, G. (2002). *Biblical Hermeneutics, A Comprehensive Introduction to Interpreting Scripture*, 2nd edition, Broadman & Holman publishers.

91. Couch, M. & Johnston, G. (1996). *Dictionary of Premillennial Theology*, Michigan: Kregel Publication.

92. Droge, A. J. (1989). *Homer or Moses? Early Christian Interpretations of the History of Culture*, Tübingen: J. C. B. Mohr Paul Siebeck.

93. Eco, U. (1992). *Interpretation and Overinterpretation: World, History, Texts,* Cambridge.

94. Green, J. (1995). *Hearing the New Testament: Strategies for interpretation*, Michigan.

95. Harington, W. (1993). *Uvod u Novi Zavjet*, Zagreb: Kršćanska sadašnjost.

96. Hastings, J. & Selbie, J. (2003). *Encyclopedia of Religion and Ethics*, part 2, Kessinger Publishing, LLC.

97. Horrell, D. (1999). *Social – Scientific Approaches to New Testament Interpretation*, Edinburg: T&T Clark.

98. Jasper, D. (2004) *A Short Introduction to Hermeneutics*, Kentucky: Westminster John Knox Press.

99. Jedin, H. (2001). *Velika Povijest Crkve*, tom I - Od praopćine do ranokršćanske velecrkve, Zagreb.

100. Juvan, M. (2013). *Intertekstualnost*, Novi Sad: Akademska knjiga, str. 11.. Преузето са сајта: http://german.traduki.eu/leseprobe/345_Juvan_Leseprobe_sr.pdf.

101. Longenecker, R. N. (1999). *Biblical Exegesis in the Apostolic Period*, 2nd edition, Michigan: William B. Eerdmans Publishing Co.

102. Kannengiesser, C. (2006). *Handbook of Patristic Exegesis, The Bible in Ancient Christianity*, Boston.

103. Karlfried, F. (1984). *Biblical Interpretation in the Early Church*, Fortress Press.

104. Kerrigan, A. (1952). *St. Cyril of Alexandria, Interpreter of the Old Testament*, Analecta Biblica 2, Roma: Pontificio Instituto Biblico.

105. Koplston, F. (1988). *Istorija Filozofije, Grčka i Rim*, Tom I, prevod Slobodan Žunjić, Beograd: BIGZ.

106. MacRobert, C.M. (1997). Какав је био Псалтир српских средњовековних књижевника? у: *Српска књижевност и Свето писмо, Научни састанак слависта у Вукове дане 26/1, 1997, (25 – 32),* Београд: Филолошки факултет, Међународни славистички сентар.

107. Marianne Dorman, *The Antiochene School*, текст преузет са сајта: http://mariannedorman.homestead.com/Antioch.html.

108. Maas, M. (2003). *Exegesis and Empire in the Early Byzantine Mediterranean*, Tubingen.

109. McVey, K. (1991). *The Use of Stoic Cosmogony in Theophilus of Antioch's Hexameron*, у: *Biblical Hermeneutics in Historical Perspective*, (приређивач: Burrows, M.), Michigan: William B. Eerdmans Publishing Company, Grand Rapids.

110. Meyendorf, J (1980). *St. Basil, Messalianism and Byzantine Christianity*, New York: St. Vladimir's Theological Quarterly.

111. Picchio, R. (1977). *The Function of Biblical Thematic Clues in the Literary Code of „Slavia Orthodoxa"*, *Slavica Hierosolymitana* 1, 1 – 31 (превод на бугарски: Р. Пикио, *Функцията на библейските тематички ключове в литературния код на православното славянство),* у: Православното славянство и старобългарската културна традиция, София 1993, 385 – 435).

112. Popović, A. (2005). *Načela i metode za tumačenje Biblije*, Zagreb: Kršćanska Sadašnjost.

113. Porter Abot, H. (2009). *Uvod u teoriju proze*, Beograd: Službeni Glasnik. Porter, S. & Stanley, C. (2008). *As It Is Written: Studying Paul's Use of a Scripture*, Atlanta: Society of Biblical Literature.

114. Porter, S. (2007). *Dictionary of Biblical Criticism and Interpretation*, Routledge.

115. Rogers, R. (2000). *Theophilus of Antioch: The Life and Thought of a Second Century Bishop*, Maryland.

116. Solar, M. (2012). *Teorija književnosti sa rječnikom književnog nazivlja*, Beograd: Službeni glasnik.

117. Stevenson, J. (1995). *The Laterculus Malalianus and the school of Archbishop Theodore*, Cambridge.

118. Triana, R. (1985). *Methodical Bible study*, Michigan.

119. Vanhoozer, K. J. (2005). *Dictionary of Theological Interpretation of the Bible*, Michigan: Grand Rapids.

120. Velek, R. & Voren, O. (1965). *Teorija književnosti*, Beograd: Nolit.

121. Young, F. (1997). *Biblical Exegesis and the Formation of Christian Culture*, Cambridge: Cambridge University Press.

- циљеви истраживања

Један од циљева овог истраживања је да се попишу, анализирају и протумаче сва новозаветна места у *Житију Светог Симеона* Светога Саве, као и то да се методе помоћу којих се новозаветна места могу обрадити у настави српског језика и књижевности идентификују и примене. На примеру овог житија биће приказано како се у настави могу

обрађивати дела истог жанра. Новозаветни мотиви у житијима од изузетне су важности у испуњавању наставних циљева. Образовна улога новозаветних места огледа се у томе што се ученици упознају са целином и појединим деловима Новог завета, као и са његовим утицајем на књижевност: функцијом цитата, алузија, поређења са новозаветним личностима, метафорама и симболима библијског порекла. Приближава им се и појам житија и његове жанровске одлике. Васпитни циљ може се остварити уочавањем врлина јунака житија и моралних порука дела. У сусрету са делима истога жанра ученици ће бити у стању да препознају и уоче новозаветна места и њихов значај, чиме ће бити испуњен функционални циљ у настави. Биће назначене и методе тумачења библијског текста у хришћанској традицији.

Хипотезе

Основне хипотезе које стоје на почетку овако замишљеног истраживања су:

- поимање прошлости, али и савремености, у тесној је вези са познавањем Светог писма и његове улоге у уобличавању литерарних дела свих епоха;
- житије, као доминантан жанр у старој српској књижевности, може се у настави ученицима приближити на још разноврсније начине;
- издвајањем и тумачењем досад неуочених новозаветних места у Савином *Житију Светог Симеона* допринеће се досадашњим бројним вишестраним проучавањима овог списа.

На основу напред наведених циљева и радних хипотеза овог истраживања, могуће је очекивати следеће резултате:

- преглед тумачења Светог писма кроз историју;
- савремене могућности и изазови ових тумачења;
- анализа новозаветних мотива у разноврсним литерарним делима обухваћеним школским програмом;
- књижевноисторијски значај и жанровске специфичности Савиног *Житија Светог Симеона*;
- целовито сагледавање тумачења новозаветних места у *Житију Светог Симеона* у настави.

План рада и методе истраживања

На основу описа теме и циљева истраживања закључујемо да је предвиђени план рада добро предочен. Неке од његових од основних фаза истраживања биле би на следећи начин распоређене у оквирима претпостављене композиције рада:

Радни предлог садржаја докторске дисертације:

0.0. Увод
Тема и приступ
Кратак историјат истраживања

1.0. Методологија проучавања и методички приступи у тумачењу *Светог писма Новог завета*

1.1. Увод
1.2. Приступ у тумачењу *Светог писма Новог завета* у Александријској школи
1.3. Приступ у тумачењу *Светог писма Новог завета* у Антиохијској школи
1.4. Приступ у тумачењу *Светог писма Новог завета* код Кападокијских отаца
1.5. Закључак

2.0. Методологија проучавања и методички приступи у анализи *Светог писма Новог завета* у настави
2.1. Увод
2.2. Методички приступ у настави
2.3. Наставни принципи и естетска вредност библијских мотива
2.4. Наставне јединице са новозаветним мотивима у постојећим наставним припремама
2.5. Закључак

3.0. Развој и значај житија
3.1. Увод
3.2. Настанак житија као жанра
3.3. Развој житија као жанра
3.4. Методичка обрада житија – циљеви у настави
3.5. Закључак

4.0. Књижевно – теолошко тумачење и анализа новозаветних мотива у *Житију Светог Симеона* Светога Саве
4.1. Увод
4.2. Досадашња истраживања
4.3. Књижевна анализа *Житија Светог Симеона* Светога Саве
4.4. Теолошко тумачење новозаветних места у *Житију Светог Симеона* Светога Саве
4.5. Новозаветни мотиви и наставни циљеви у *Житију Светог Симеона* Светога Саве
4.6. Закључак

5.0. Закључак
6.0. Литература

Методе истраживања подразумевале би историјско-теолошки увид у тумачења Светог писма, књижевно-теоријски и методички приступ разноврсним делима која садрже новозаветне мотиве, као и текстолошко-лингвистичко и књижевно тумачење новопронађених места у *Житију Светог Симеона*.

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ И КАНДИДАТА

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је кандидат **мастер Јован Лазаревић** подобан за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације у областима: **методика наставе књижевности, историја књижевности, библијска егзегеза, библијска херменеутика.**

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је **др Зорица Витић, ванредни професор** подобан/на за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидата **мастера Јована Лазаревића** и предложене теме докторске дисертације

„Методички приступ тумачењу Светог писма Новог завета у настави",

а да се за ментора именује **др Зорица Витић, ванредни професор на Катедри за српску књижевност са јужнословенским књижевностима** Филолошког факултета у Београду.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1. _____
др Зона Мркаљ, редовни професор
(председник Комисије)

2. _____
др Оливера Радуловић, редовни професор

3. _____
др Драгомир Сандо, ванредни професор